

הפקולטה להנדסת תעשייה וניהול

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

המרצות: איילת קוגוס, ד"ר שרון רגב-טייטלר

בחינה במבוא לכלכלה (094591)

תאריך הבחינה: 7.10.2015

מועד ב' - סמסטר אביב תשע"ה

טור 1

SOLUTION

הוראות לנבחן/ת:

- משקל כל שאלה מבין שאלות 1-17: 5 נקודות. יש 17 שאלות. סה"כ 85 נקודות.
- משקל כל משבצת בשאלת הטבלה (שאלות 18-33): 1 נקודה. סה"כ 15 נקודות.
- ניתן לצבור בבחינה בסה"כ 100 נקודות.
- סמני את התשובות בטופס התשובות המצורף בעט בצבע כחול/שחור בלבד.
- יש לסמן תשובה אחת בלבד לכל שאלה.
- בתחילת הבחינה הקפד/י לרשום ולסמן כראוי את תעודת הזהות על טופס התשובות המצורף. כמו כן הקפד/י לסמן את מספר הטור.
- הבחינה בת 3 שעות.
- באפשרותך להשתמש בדף הנוסחאות המצורף לבחינה, ובמחשבון מדעי רגיל. כל חומר עזר אחר אסור.
- בשאלות במיקרו כלכלה הנח/י שעקומות הביקוש וההיצע רגילות (אלא אם כתוב אחרת בגוף השאלה).
- בשאלות במאקרו כלכלה הנח/י קשיחות מחירים כלפי מטה.
- עליך להתבסס על ההנחות כפי שנלמדו במסגרת הקורס בהרצאות ובתרגולים.
- עליך להגיש את טופס הבחינה (השאלות), את מחברות הטייטה, ואת טופס התשובות. שים/י לב שתעודת הזהות רשומה כראוי על גבי טופס התשובות.
- שים/י לב לסמן את מספר הטור, כפי שמופיע על טופס הבחינה, על גבי טופס התשובות.
- הציון ייגזר מטופס התשובות בלבד!

ב ה צ ל ח ה !!!

שאלה 1

להלן 3 טענות :

1. בחלק שבו עקומת העלות השולית MC גדולה מעקומת העלות הממוצעת הכוללת AC, עקומת העלות הממוצעת הכוללת AC עולה.
 2. כל מוצר גיפן (Giffen) הוא מוצר נחות כך שהשפעת ההכנסה גדולה מהשפעת התחלופה.
 3. עקומת אדישות (indifference curve) מתארת אוסף סלי תצרוכת הרצויים לצרכן במידה שווה (מבחינת תועלת).
- מי מהבאים נכון?
- א. רק טענה 1 נכונה.
 - ב. רק טענות 1+3 נכונות.
 - ג. רק טענה 3 נכונה.
 - ד. רק טענות 2+3 נכונות.
 - ה. כל הטענות נכונות.

שאלה 2צרכן מוציא את כל הכנסתו על שלושה מוצרים בלבד: Z, Y, X .

לפיכך, מי מהבאים נכון?

- א. אם מוצר X הוא מוצר נחות, הרי שמוצר Y הוא בהכרח מוצר נייטרלי.
 - ב. אם מוצרים Y, X הם מוצרים נורמליים, הרי שמוצר Z הוא גם מוצר נורמלי.
 - ג. אם מוצר X הוא מוצר נחות, אזי גמישות הביקוש שלו ביחס למחיר בהכרח קטנה מ-1.
 - ד. אם מוצרים Y, X הם מוצרים נחותים, הרי שמוצר Z הוא בהכרח מוצר נורמלי.
- ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 3

בענף מסוים הפועל בתנאי תחרות משוכללת, הממשלה מחליטה להבטיח מחיר מקסימום לצרכן, ובנוסף מסבסדת את היצרן (הניחו היצע רגיל וסובסידיה בגודל קבוע לכל יחידה מיוצרת).

ידוע שגמישות הביקוש למוצר הינה יחידתית לאורך כל עקומת הביקוש.

הניחו שמחיר המקסימום גבוה מנקודת הסגירה.

לפיכך, מי מהבאים נכון?

- א. מחיר המוצר יישאר ללא שינוי עבור היצרנים.
- ב. סך פדיון היצרנים יעלה, בעוד שסך הוצאות הצרכנים יישאר ללא שינוי.
- ג. עודף הצרכן יישאר ללא שינוי מאחר והגמישות יחידתית.
- ד. לא יהיה שינוי בכמות הנמכרת והמיוצרת.
- ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 4

- ידוע כי בשוק מסוים פועל מונופול, ולמונופול יש עלויות משתנות בלבד ואין עלויות קבועות. העלות השולית של המונופול נתונה ע"י: $MC = Q$. הוצאות הצרכנים תמיד קבועות ושוות k . לפיכך, מי מהבאים הנכון ביותר?
- המונופול יחליט שלא לייצר כלל.
 - מונופול ממקסם רווח בכל נקודה שיבחר ולכן אין חשיבות לגמישות הביקוש.
 - בשל אופי עקומת הביקוש, המונופול יעדיף לייצר כמות אינסופית של מוצרים על מנת למקסם רווח.
 - אם $k > 1$ המונופול יחליט לייצר יחידה אחת בלבד.
 - אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 5

- X ו- Y הם מוצרים תחליפיים. בעקבות פתיחת ענף Y לייצוא השתנה מחיר השוק למוצר Y . כתוצאה מכך מי מהבאים נכון בשווי משקל חדש? (X ענף מקומי בלבד). (הניחו ביקוש/היצע מקומי רגיל וביקוש/היצע חו"ל גמיש לחלוטין).
- בעקבות עליית מחיר Y פדיון היצרנים בענף X עלה.
 - מחיר Y עלה אך אין לדעת מה יקרה לפדיון היצרנים ללא גמישות הביקוש ל- X .
 - בעקבות ירידת מחיר Y פדיון היצרנים בענף X ירד.
 - מחיר Y נותר ללא שינוי ולכן אין השפעה גם בענף X .
 - אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 6

- למונופול "טנובה" יש מלאי של 80 יחידות גבינת קוטאז'. הניחו שעלות השמדה של כל יחידה מהמלאי שלא תימכר היא 30 ₪ ליחידה. הניחו כי תיתכן עלות שולית שלילית. באפשרות המונופול לייצר יחידות נוספות בעלות כוללת של $TC = Q^2$, ופונקצית הביקוש לקוטאז' היא: $Q = 100 - P$. בהתאם לכך, כיצד יפעל המונופול?
- ימכור 65 יחידות מהמלאי וישמיד 15, במחיר שוק של 35 ₪ ליחידה.
 - ימכור 55 יחידות מהמלאי וישמיד 25, במחיר שוק של 45 ₪ ליחידה.
 - לא ייצר יחידה נוספת וימכור בדיוק 80 יחידות מלאי במחיר שוק של 20 ₪ ליחידה.
 - ייצר 4 יחידות נוספות וימכור 84 במחיר שוק של 16 ₪ ליחידה.
 - אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 7

נתונה פונקציית ייצור: $TP = Q(L) = \sqrt{L}$. $(L - \text{מספר העובדים}, TP - \text{סך תפוקה})$.

בענף פירמה אחת שפועלת בתנאי תחרות משוכללת. הניחו שמחיר המוצר בשוק הוא 100 ₪. נניח שהשכר (לעובד) במשק הוא 10.

האם פונקציית הייצור מקיימת תפוקה שולית פוחתת?

מהו הערך הכספי של התפוקה השולית (תפ"ש)?

ומהו הביקוש לעובדים כאשר שוק העבודה בשווי משקל?

א. כן מקיימת תפ"ש פוחתת, ערך התפ"ש=10, הביקוש לעובדים=25

ב. כן מקיימת תפ"ש פוחתת, ערך התפ"ש=10, הביקוש לעובדים=100

ג. כן מקיימת תפ"ש פוחתת, ערך התפ"ש=20, הביקוש לעובדים=10

ד. לא מקיימת תפ"ש פוחתת, ערך התפ"ש=25, הביקוש לעובדים=10

ה. לא מקיימת תפ"ש פוחתת, ערך התפ"ש=100, הביקוש לעובדים=50

שאלה 8

מוצר Q מיוצר בתנאי תחרות משוכללת ע"י גורם ייצור יחיד שתפוקתו השולית קבועה וחיובית וקיים שווי משקל. (הניחו ביקוש רגיל).

איזו מהטענות הבאות בהכרח נכונה?

(הניחו שגם לאחר השינוי הניתן בכל סעיף מתקיים שווי משקל)

א. שינוי בביקוש למוצר לא ישפיע על כמות שווי משקל.

ב. סבסוד המוצר בגודל קבוע ליחידה, יעלה את המחיר הסופי שיקבל היצרן.

ג. גידול בביקוש למוצר יביא לעליית מחיר שווי משקל.

ד. בהטלת מס בגודל קבוע ליחידה, כל נטל המס ייפול על הצרכנים.

ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 9

ידוע כי כתוצאה מעליית ההכנסה של הצרכנים, הביקוש למוצר X עלה (מוצר נורמלי), כך שבכל רמת מחירים הכמות המבוקשת עלתה פי 2 לעומת הכמות ההתחלתית.

הניחו עקומות ביקוש והיצע לינאריות רגילות.

בתנאי תחרות משוכללת, מה יקרה לכמות שווי משקל (ביחס לכמות ההתחלתית)?

א. תגדל ביותר מפי 2.

ב. תגדל בדיוק פי 2.

ג. תגדל בפחות מפי 2.

ד. תישאר ללא שינוי.

ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 10

ענף השוקולד המריר נמכר בשוק המקומי, ומיוצא לחו"ל במצב התחלתי. כעת, הניחו כי הממשלה החליטה לעודד ייצור ומסבסדת כל יחידה מיוצאת של שוקולד מריר. במקביל, נכנסו לשוק המקומי צרכנים רבים. השוק המקומי פועל בתנאי תחרות משוכללת. כתוצאה משתי ההשפעות: סובסידיה לייצוא וכניסת צרכנים, מה יקרה לכמות שווי משקל?

א. תקטן.
 ב. תקטן, רק במידה וגמישות הביקוש נמוכה מ-1.
 ג. תגדל.
 ד. לא תשתנה.
 ה. אין לדעת בוודאות.

שאלה 11

נתון ענף תחרותי בטווח הזמן הארוך. הניחו שאין חסמי כניסה/יציאה של פירמות. המחיר בנקודת האיזון של פירמה בודדת הפועלת בענף זה שווה ל-100. ידוע שהוצאתו של כל צרכן בענף זה קבועה ושווה תמיד ל-100. בענף קיימים 2000 צרכנים. מהי נקודת שיווי משקל (כמות מצרפית) בענף בטווח הארוך?

- א. $(P = 100 ; Q = 100)$
 ב. $(P = 2000 ; Q = 100)$
 ג. $(P = 100 ; Q = 2000)$
 ד. $(P = 150 ; Q = 2500)$
 ה. אין אפשרות לחשב במדויק.

שאלה 12

"גז טבעי הוא משאב לאומי שלניצולו השפעה מהותית על המשק הישראלי, על התוצרים בו ועל יוקר המחיה. כיום שוק הגז הטבעי נשלט על ידי מונופול יחיד ששולט בכ-100% מהשוק. מחירי הגז הטבעי המוצעים לצרכנים לא נקבעים בשוק תחרותי, ולכן הם מגלמים רנטה מונופוליסטית משמעותית אשר מצדיקה התערבות בשוק באמצעות הטלת פיקוח על המחירים. כל עוד שולט בשוק הגז מונופול יחיד ואין תחרות באספקת גז טבעי ממקורות נוספים, מן הראוי לקבוע פיקוח על מחיר הגז הטבעי". (מתוך הצעת חוק פיקוח על מחיר גז טבעי, התשע"ה 2015).

אם נניח ייצור בנקודת שווי משקל בתנאי תחרות משוכללת, מהו ערך הרנטה המונופוליסטית?

- א. 0
 ב. 1
 ג. 3
 ד. 100
 ה. אין מספיק נתונים כדי לקבוע

הנתונים מתייחסים לשאלות 13-14:

במשק "יווניה" יחס הרזרבה הוא 0.2 והלוואות הבנקים המסחריים לציבור עומדות על 1500. כל נתון המתווסף בכל סעיף, מתייחס רק לאותו סעיף!

שאלה 13

הממשלה מחליטה להגדיל את הוצאותיה ב-2000 כך ש-500 ימומנו באמצעות מסים, ו-1500 ימומנו בעזרת מלווה מהבנק המרכזי. ידוע כי הציבור שומר על כמות המזומנים בידו קבועה. כתוצאה מכך, מה יקרה לרמת ההלוואות של הבנקים המסחריים?

א. גדלה ב-6000 ₪.

ב. קטנה ב-1500 ₪.

ג. גדלה ב-4000 ₪.

ד. לא השתנתה.

ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 14

חזרו לתנאי התחלה. כעת בעקבות משבר כלכלי חריף, הבנק המרכזי החליט להעלות את יחס הרזרבה ל-0.4, ובמקביל לכך, הציבור החליט להגדיל את כמות המזומנים שבידיו ב-1000. לפיכך, מה יקרה לכמות הכסף הנומינלית במשק?

א. תגדל

ב. תקטן

ג. לא תשתנה

ד. אין לדעת כיוון שמדובר בפעולות בעלות השפעה מנוגדת על כמות הכסף במשק.

ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 15

בהתאם למודל המשולב, כיצד תשפיע עליית הריבית במשק על שוק המוצרים?

א. היצע המוצרים ירד, והביקוש המצרפי למוצרים יישאר ללא שינוי.

ב. הביקוש המצרפי למוצרים יקטן כתוצאה מהשפעת הריבית על כדאיות הביקוש להשקעות.

ג. שינויים בריבית משפיעים על שוק הכסף בלבד.

ד. שוק המוצרים מושפע משינוי ריבית אך אין מספיק נתונים לקבוע מהם.

ה. אף תשובה מהנ"ל אינה נכונה.

שאלה 16

- נתון משק סגור בו שוק הסחורות והכסף נמצאים בשיווי משקל משולב של תעסוקה מלאה. הניחו כי פונקציית הצריכה הפרטית תלויה בהכנסה הפנויה, וההשקעות תלויות רק בריבית. הצריכה הציבורית והמסים קבועים. הביקוש לכסף נזיל תלוי בריבית ובתוצר. היצע הכסף קשיח לחלוטין. כעת, בהינתן החלטת הבנק המרכזי להוריד את הריבית במשק ידוע כי שוק הכסף אינו בשיווי משקל וכי נוצר עודף ביקוש לכסף נזיל. כלכלן בכיר טוען שיש לבצע הרחבה מוניטרית כדי לייצב את המשק אך אז ייווצר פער אינפלציוני. מבין הבאים, מהם הפתרונות האפשריים לבעיה כך שהשוק יתייצב בחזרה בשיווי משקל משולב? ה. יש לבצע הרחבה מוניטרית כפי שטען הכלכלן ולשלבה עם הרחבה פיסקלית. **א. יש לבצע הרחבה מוניטרית כפי שטען הכלכלן ולשלבה עם ריסון פיסקלי.** ב. אין צורך בהרחבה מוניטרית אלא רק בהרחבה פיסקלית שתקזז את הירידה בתוצר, כיוון שלא ייתכן שווי משקל בתנאי אבטלה. ג. נדרשת הרחבה מוניטרית, אך לא תיתכן אינפלציה בניגוד לטענת הכלכלן. ד. אף תשובה מהנ"ל אינה מהווה פתרון לבעיה.

שאלה 17

במשק נתון מתקיים:

$$C = 200 + 0.75Y_d ; G = 625 ; T = 500$$

$$I = 600 - 10r ;$$

$$L(Y, r) = 500 + Y - 60r$$

- בסיס הכסף הוא 700 ₪, יחס הרזרבה הוא $1/5$, והציבור מעוניין להחזיק בידיו 200 ₪ תמיד. רמת המחירים במצב המוצא היא 1. ידוע שבמצב המתואר לעיל, תוצר שיווי משקל שווה לתוצר תעסוקה מלאה של המשק (מבלי שהתרחשו עליות מחירים). כעת, הבנק המרכזי מוכר לציבור אג"ח בשווי של 100 ₪. כתוצאה מכך, מי מהבאים נכון בשווי משקל? א. התוצר יגדל. **ב. הריבית תעלה.** ג. כמות הכסף במשק תגדל. ד. הריבית תישאר ללא שינוי. ה. אין מספיק נתונים כדי לקבוע מה יקרה.

שאלות 18-33 (משקל כל משבצת 1 נקודה, בסך הכל ניתן לצבור 15 נקודות)

הניחו מודל ISLM.

הניחו משק סגור ובו: הצריכה הפרטית תלויה בהכנסה הפנויה, וההשקעות תלויות בריבית.

הצריכה הציבורית והמסים קבועים.

הביקוש לכסף נזיל תלוי בריבית ובתוצר. היצע הכסף קשיח לחלוטין.

כל משבצת בטבלה מייצגת שאלה שמשקלה 1 נקודה.

עליכם לסמן בטופס התשובות את התשובה הנכונה מבין 4 האפשרויות הבאות (כפי שמוצג

בדוגמא לשאלה 18):

א. עלה (+)

ב. ירד (-)

ג. לא השתנה (0)

ד. אין לדעת (?)

מה יקרה בשווי משקל החדש ביחס להתחלתי?					
מצב מוצא	שינוי	תוצר	ריבית	צריכה פרטית	השקעות
תעסוקה מלאה	הממשלה מגדילה את הוצאותיה במימון מלווה מהציבור	שאלה 18 — (0) תשובה ג'	שאלה 19 א	שאלה 20 ג	שאלה 21 ב
אבטלה	הממשלה מעודדת את הציבור לחסוך יותר (פרדוקס החסכון)	שאלה 22 ב	שאלה 23 ב	שאלה 24 ב	שאלה 25 א
תעסוקה מלאה	מדיניות משולבת מרחיבה (פיסקלית ומוניטרית)	שאלה 26 ג	שאלה 27 א	שאלה 28 ג (אם G השתנה) א (אם T השתנה)	שאלה 29 ב
אבטלה	הבנק המרכזי קונה אג"ח מהציבור (עירוי חיצוני)	שאלה 30 א	שאלה 31 ב	שאלה 32 א	שאלה 33 א

הערה: אין להניח שחל שינוי שאינו מצוין באופן מפורש.